Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0190

Előrelépés a gondozás társadalma felé: a nemek közötti gondozási szakadék kezelése

Az Európai Parlament 2026. május 21-i állásfoglalása Előrelépés a gondoskodó társadalom felé: a nemek közötti gondozási szakadék kezelése (2025/2039(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 2. cikkére,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 8., 19., 153. és 157. cikkére,

– tekintettel az Egészségügyi Világszervezet által vezetett, az egészséges időskor ENSZ-évtizedére[1] és annak az integrált gondozás nyújtásával és a tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférés biztosításával kapcsolatos cselekvési területeire;

– tekintettel a szociális jogok európai pillérére és különösen annak a nemek közötti egyenlőségre, a munka és a magánélet közötti egyensúlyra, a gyermekgondozásra és a gyermekek támogatására, a fogyatékossággal élő személyek befogadására, a megosztott felelősség közösségére és a tartós ápoláshoz-gondozáshoz való jogra vonatkozó elveire, valamint a Bizottságnak a szociális gazdaság fellendítésére és a munkahelyteremtésre irányuló cselekvési tervére,

– tekintettel „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia” című, 2020. március 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0152) és a nemek közötti egyenlőséget biztosító társadalom elveiről szóló bizottsági nyilatkozatra,

– tekintettel a Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékossággal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért

[1] Egészségügyi Világszervezet, „WHO’s work on the UN Decade of Healthy Ageing (2021–2030)” [A WHO munkája az egészséges időskor ENSZ-évtizedével (2021–2030) kapcsolatban].

(2021–2030)” című, 2021. március 3-i közleményére (COM(2021)0101),

– tekintettel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre és az egyezmény Európai Unió általi megerősítésére,

– tekintettel az európai gondozási stratégiáról szóló, 2022. szeptember 7-i bizottsági közleményre (COM(2022)0440), a kisgyermekkori nevelésről és gondozásról: a 2030-ra vonatkozó barcelonai célokról szóló, 2022. december 8-i tanácsi ajánlásra[2], valamint a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről szóló, 2022. december 8-i tanácsi ajánlásra[3],

– tekintettel a szociális jogok európai pillérére és az annak megvalósítására irányuló cselekvési tervre, a 2030-ra szóló kiemelt céljaira és az uniós szociális eredménytáblára,

– tekintettel a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és a munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[4],

– tekintettel a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtéséről, valamint a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[5] (a továbbiakban: a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv),

– tekintettel az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiáról szóló, 2021. január 21-i állásfoglalására[6],

– tekintettel „A gondozással kapcsolatos közös európai fellépés felé történő elmozdulás” című, 2022. július 5-i állásfoglalására[7],

– tekintettel az európai rákellenes tervre (COM(2021)0044),

– tekintettel az „Európa megerősítéséről a rák elleni küzdelemben – egy átfogó és koordinált stratégia kialakítása felé” című, 2022. február 16-i állásfoglalására[8],

---

2 HL C 484., 2022.12.20., 1. o.
3 HL C 476., 2022.12.15., 1. o.
4 HL L 204., 2006.7.26., 23. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
5 HL L 188., 2019.7.12., 79. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
6 HL C 456., 2021.11.10., 208. o.
7 HL C 47., 2023.2.7., 30. o.
8 HL C 342., 2022.9.6., 109. o.

– tekintettel az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről szóló, 2022. október 19-i (EU) 2022/2041 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[9],

– tekintettel Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövője” című, 2024. szeptember 9-i jelentésére,

– tekintettel a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről szóló, 2023. május 10-i (EU) 2023/970 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[10] (a továbbiakban: a fizetések átláthatóságáról szóló irányelv),

– tekintettel a Bizottságnak az uniós tehetségbázis létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2023. november 15-i javaslatára (COM(2023)0716),

– tekintettel a platformalapú munkavégzés munkafeltételeinek javításáról szóló, 2024. október 23-i (EU) 2024/2831 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[11],

– tekintettel a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (EPSCO) 2024. december 2-i ülésén jóváhagyott, a demográfiai kihívásokkal összefüggésben a munka és a magánélet közötti egyensúly és a nemek közötti egyenlőség valamennyi generáció számára történő biztosításáról szóló, 2024. december 3-i tanácsi következtetésekre,

– tekintettel a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (EPSCO) 2024. december 2-i ülésén jóváhagyott, a „Munkaerő- és készséghiány az EU-ban: a kiaknázatlan munkaerő-potenciál mozgósítása az Európai Unióban” című, 2024. december 4-i tanácsi következtetésekre,

– tekintettel az európai ágazati szociális párbeszédért felelős bizottság által 2025 júniusában elfogadott, a szociális területen dolgozó munkaerő toborzására és megtartására vonatkozó cselekvési keretre,

– tekintettel a „Munkaerő- és szakemberhiány az EU-ban: cselekvési terv” című, 2024. március 20-i bizottsági közleményre (COM(2024)0131),

---

9 HL L 275., 2022.10.25., 33. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj.

10 HL L 132., 2023.5.17., 21. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.

11 HL L, 2024/2831, 2024.11.11., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj.

– tekintettel a Bizottság szociális védelemmel foglalkozó bizottságának 2024. évi éves jelentésére,

– tekintettel a Bizottság „A készségek uniója” című, 2025. március 5-i közleményére (COM(2025)0090),

– tekintettel a Bizottság 2025. évi jelentésére a nemek közötti egyenlőség európai unióbeli helyzetéről, különösen annak a nemek közötti gondozási szakadékról szóló szakaszára,

– tekintettel „A kisgyermekeknek szóló gyermekgondozási létesítmények fejlesztéséről a nők munkaerőpiaci részvétele, a dolgozó szülők esetében a munka és a magánélet közötti egyensúly javítása, és az európai fenntartható és inkluzív növekedés (a »barcelonai célkitűzések«) érdekében” című, 2018. május 8-i bizottsági jelentésre (COM(2018)0273),

– tekintettel a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló, 2024 márciusában megjelent kilencedik jelentésre,

– tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Új idősgondozási modell: a Covid19-világjárvány tanulságai” című véleményére[12],

– tekintettel a „Gondozási szolgáltatások az Unióban a nemek közötti egyenlőség jobb megvalósulása érdekében” című, 2018. november 15-i állásfoglalására[13],

– tekintettel a nemek közötti egyenlőségnek az Európai Parlamenten belüli általános érvényesítésére vonatkozó 2020. évi éves jelentésről szóló, 2022. március 10-i állásfoglalására[14],

– tekintettel a Covid19 okozta válság és a válságot követő időszak nemi dimenziójáról szóló, 2021. január 21-i állásfoglalására[15],

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel az eljárási szabályzat 59. cikke alapján a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, valamint a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság által folytatott közös tanácskozásokra,

– tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság jelentésére (A10-0083/2026),

A. mivel a nemek közötti egyenlőség az EU egyik alapértéke; mivel a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését és az

---

12 HL C 194., 2022.5.12., 19. o.
13 HL C 363., 2020.10.28., 80. o.
14 HL C 347., 2022.9.9., 139. o.
15 HL C 456., 2021.11.10., 191. o.

interszekcionális megközelítést valamennyi uniós szakpolitikába be kell építeni;

B. mivel a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv konkrét kezdeményezéseket fogalmaz meg a méltányos átállást és helyreállítást szolgáló, erősebb szociális Európa felépítéséhez elengedhetetlen elvek végrehajtására, beleértve a tartós ápolásra és gondozásra vonatkozó elvet is;

C. mivel a gondozás magában foglalja mind a formális, mind az informális gondozást; mivel a formális gondozás a formális foglalkoztatási megállapodások keretében nyújtott ápolási-gondozási munkára utal, míg az informális gondozás az egyén saját szociális környezetében nyújtott ápolási-gondozási munkára vonatkozik, és általában – bár nem mindig – fizetetlen; mivel ezért a „gondozó” fogalma az általánosan elfogadott értelmezés szerint magában foglalja a „formális” és az „informális” gondozás valamennyi formáját; mivel az ápolási-gondozási munka számos formában zajlik, beleértve a gyermekgondozást, a tartós ápolás-gondozást, az egészségügyi ellátást és a személyi jellegű szolgáltatásokat; mivel a formális és informális gondozási szolgáltatásokat túlnyomórészt nők nyújtják; mivel az informális gondozók a hivatalos gondozási kereten kívül nyújtanak gondozást a krónikus betegségben szenvedő, a fogyatékossággal élő, a törékeny egészségi állapotban lévő vagy más tartós egészségügyi vagy gondozási szükségletekkel rendelkező személyeknek;

D. mivel a gondoskodó társadalom elismeri, hogy a gondozás alapvető fontosságú a gazdaságok és a társadalmak működéséhez; mivel a gondozási munkát egyenlően kell értékelni és megosztani a férfiak és a nők között, ugyanakkor el kell ismerni különösen a szociális jogok európai pillérében meghatározott, a gondozáshoz való jogot; mivel a megfizethető, minőségi és személyközpontú tartós ápolás-gondozás biztosítása az egészséghez való alapvető jog részét képezi; mivel ez a jogokon alapuló megközelítés azt tükrözi, hogy az ápolás-gondozás olyan szolgáltatások felé mozdul el, amelyek minden életszakaszban tiszteletben tartják a gondozásra szoruló személyek autonómiáját, méltóságát és befogadását, különös tekintettel arra, hogy az idősödő népesség jelenleg hogyan hat a társadalomra; mivel a formális tartós ápolás-gondozás ágazata még mindig a bentlakásos gondozási szolgáltatásokon alapul, míg az otthoni és közösségi alapú gondozás nagyobb valószínűséggel biztosítja a gondozásra szoruló személyek függetlenséghez való jogát;

E. mivel az EU-ban a 65 év felettiek 8%-a – több mint 7 millió személy – részesül informális gondozásban, és ez az arány a 75 év felettiek körében 11%-ra nőtt; mivel ez az Európa előtt álló demográfiai átalakulás jelentős hatással lesz a gondozási igényekre és a gondozási szolgáltatások irányításának módjára; mivel ha ezt a kihívást nem sikerül a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő

megközelítéssel kezelni, az alááshatja a nők munkaerőpiaci részvételét, ezáltal erősítve a nemek közötti egyenlőtlenségeket, és veszélyeztetve az idősek, a gyermekek és a családok jóllétét; mivel az öregedő társadalmak összefüggésében alapvető fontosságú a gondozás emberi jogokon alapuló és személyközpontú megközelítésének általános érvényesítése, amely mindenki részvételét garantálja; mivel a politikai változások a demográfiai tendenciákkal együtt egyre inkább előnyben részesítik az idősek otthoni gondozását; mivel az idősek és a fogyatékossággal élő személyek számos igényét közösségi alapú szolgáltatásokkal lehet fedezni, mint például a személyi segítségnyújtás és a lakhatáshoz nyújtott pénzügyi támogatás;

F. mivel a vidéki, távoli és szigeti területek, valamint a legkülső régiók nem rendelkeznek elegendő vagy megfelelő szociális ellátási és támogatási szolgáltatásokkal, ami megerősítheti azokat a gazdasági és társadalmi kihívásokat, amelyekkel már most is szembesülhetnek; mivel az e szolgáltatásokhoz való hozzáférés ezeken a területeken továbbra is kihívást jelent, tekintettel csökkenő és elöregedő népességükre, valamint az összekapcsoltság és az infrastruktúra hiányára; mivel ez hozzájárulhat ahhoz, hogy e térségek kevésbé vonzó lakó- és munkahelyek; mivel ez aránytalanul érinti a nőket, akiknek további nehézségekkel kell szembenézniük a munka és a magánélet összeegyeztetése során; mivel e térségekben hiány van háziorvosokból, valamint szakorvosi és sürgősségi ellátásból, ami az „orvoshiányos régiók” kialakulásához vezet; mivel a minőségi szociális gondozás rendelkezésre állásának megerősítése javíthatja az e régiókban élő emberek életminőségét és gazdasági jóllétét; mivel a szociális gazdaság szereplői olyan alapvető, közösségi alapú gondozási szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek javítják a gondozás inkluzivitását, megfizethetőségét és minőségét, különösen a rosszul ellátott és a vidéki, távoli és szigeti területeken és a legkülső régiókban, miközben reagálnak a regionális igényekre;

G. mivel mind a formális, mind az informális gondozás gyakran láthatatlan és alulértékelt társadalmi és gazdasági szempontból, és a tartós ápolás-gondozás és más szociális szolgáltatások bérei 21%-kal elmaradnak az uniós átlagtól[16]; mivel a formális és informális gondozás társadalmi hozzáadott értékét gyakran nehéz mérni, és az ilyen gondozást nyújtó személyeket nem ismerik el, értékelik vagy támogatják megfelelően, ami további fizikai és pszichológiai terhet ró rájuk; mivel a formális és informális gondozók alapvető szerepet játszanak az európai egészségügyi és gondozási rendszerek fenntarthatósága szempontjából;

H. mivel a nemek közötti gazdasági különbségek nagy részét a nemek között a gondozási feladatok ellátása terén fennálló különbségek és a hivatásos ápolási-gondozási ágazat megbecsültségének hiánya

16 Eurofound, 2021.

magyarázza, amely ágazat jelentősen több nőt foglalkoztat, mint férfit;

I. mivel az ápolási-gondozási ágazatban a jó munkakörülmények kulcsszerepet játszanak a minőségi gondozási szolgáltatások nyújtásában;

J. mivel a minőségi gyermekgondozási létesítmények megléte, hozzáférhetősége és megfizethetősége kulcsfontosságú ahhoz, hogy a gondozási feladatokat végző emberek – főként nők – jelen lehessenek a munkaerőpiacon;

K. mivel becslések szerint Európában az informális gondozásra fordított idő évi 39 milliárd óra, ami mintegy 576 milliárd EUR gazdasági értéknek felel meg, és Európa bruttó hazai termékének (GDP) mintegy 3,63%-át teszi ki[17]; mivel az informális gondozást nem ismerik el vagy fogadják el megfelelően annak különböző formáiban, a személyes jellegű napi támogatástól kezdve a háztartási feladatokhoz nyújtott alkalmi segítségnyújtásig; mivel a nők aránytalan mértékben felelősek az ilyen gondozás biztosításáért, ami fokozza a nemek közötti egyenlőtlenségeket, és korlátozza a formális foglalkoztatásra való képességüket, különösen a fiatalabb informális gondozók esetében; mivel a gyermekgondozási szakadék továbbra is az egyik legsürgetőbb kihívás az EU-ban, amellyel a kisgyermekes szülők szembesülnek, és főként a nőket érinti hátrányosan a munkába való visszatérésük késleltetése miatt;

L. mivel a digitális innováció és a digitális egészségügyi eszközök használata jelentősen javíthatja a minőséget és hozzáférhetőséget, különösen a vidéki, távoli és szigeti területeken, valamint a legkülső régiókban, és ezért aktívan elő kell mozdítani és támogatni kell azokat; mivel a digitális platformok gondozási ágazatban betöltött szerepének növekedése hatással van a nemek közötti egyenlőségre, tekintve, hogy súlyosbíthatja a meglévő egyenlőtlenségeket;

M. mivel a formális gondozók 88,2%-át nők alkotják[18], ami azt hangsúlyozza, hogy a gondozási és háztartási feladatok pszichológiai és szervezési terhei továbbra is elsősorban a nőkre hárulnak;

---

17 Peña-Longobardo LM, Oliva-Moreno J. The Economic Value of Non-professional Care: A Europe-Wide Analysis (A nem hivatásos gondozás gazdasági értéke: európai szintű elemzés) International Journal of Health Policy Management 2022;11(10); Egészségügyi Világszervezet Európa, ‘Shining light on women’s contributions:celebrating their role in informal care (A nők hozzájárulásának megvilágítása: Az informális gondozásban betöltött szerepük ünneplése), 2024.

18 Európai Bizottság, Európai gondozási stratégia, 2022.

N. mivel a nők viselik az informális gondozási feladatok túlnyomó többségét, amely a becslések szerint 80%;

O. mivel ez megerősíti a nemek között továbbra is fennálló különbségeket az EU-ban, és hozzájárul a nemek közötti gondozási szakadék növekedéséhez, korlátozva a nők munkaerőpiaci és közéletben való részvételét, valamint a gazdasági függetlenség elérését; mivel a nemek közötti tartós különbségek, többek között a nemek közötti 10%-os foglalkoztatási különbség[19], a nemek közötti 12%-os bérszakadék[20] és a nemek közötti 25%-os nyugdíjszakadék[21] és más tényezők – például a gondozásban töltött idő – kiszolgáltatott helyzetbe hozzák a nőket; mivel a nem fizetett ápolási-gondozási munka egyenlő megosztását célzó valódi kultúraváltás továbbra is messze van még, annak ellenére, hogy egyre többen tisztában vannak a nemek közötti gondozási szakadékkal; mivel a régóta fennálló nemi sztereotípiák szerint a gondozás elsősorban a nők és a lányok feladata, és ezt az online felületek, például a közösségi média is megerősíti; mivel a gondozási feladatok megosztását előmozdító kulturális változás, figyelemfelhívó kampányok és oktatási kezdeményezések hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a nők egyenlő mértékben vehessenek részt a társadalomban, és hogy a lányok szabadon megvalósíthassák ambícióikat anélkül, hogy aránytalan gondozási kötelezettségek nehezednének rájuk; mivel ez a gondozási szakadék olyan intézkedéseket tesz szükségessé, amelyek előmozdítják a férfiak részvételét az ágazatban és a felelősségek egyenlőbb elosztását; mivel a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2024. évi mutatója szerint az ápolási-gondozási tevékenységekkel kapcsolatos uniós átlagpontszám 78,7 pont, ami a nem fizetett házimunka, a gyermekgondozás és a tartós ápolás-gondozás terén a nemek között fennálló tartós egyenlőtlenségeket tükrözi[22]; mivel az ápolási-gondozási munkaerő Európa-szerte öregszik, és munkaerő-felvételi és -megtartási kihívásokkal néz szembe;

P. mivel következésképpen a nők életük során a férfiakhoz képest hat évvel többet töltenek nem fizetett gondozás nyújtásával[23];

Q. mivel a nők kulcsszerepet játszanak az ápolási-gondozási ágazatban, és még a munkaerőpiacra való belépést követően is továbbra is elsődlegesen őket terheli a háztartási és a gondozási munka felelőssége; mivel a gondozásra és háztartási munkára fordított idő megoszlásának mérésére összpontosító időfelhasználási felmérésekre

---

19 Európai Bizottság, „A nemek közötti bérszakadék helyzete az EU-ban”, 2024.

20 Európai Bizottság, „A nemek közötti bérszakadék helyzete az EU-ban”, 2023.

21 A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, „A nemek közötti egyenlőség 2025. évi mutatója”.

22 A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, 2024.

23 Population Reference Bureau, 2023.

van szükség; mivel a gondozási feladatok mintegy 7,7 millió nőt tartanak távol a munkaerőpiactól, szemben a mindössze 450 000 férfival[24]; mivel vannak olyan nők, akik az informális gondozási feladatok ellátásának terhe miatt nem engedhetik meg maguknak, hogy teljes mértékben belépjenek a munkaerőpiacra; mivel a nem fizetett ápolási-gondozási munka egyenlőtlen eloszlása akadályozza a nők teljes munkaidős foglalkoztatáshoz való hozzáférését, és negatívan járul hozzá a nemek közötti bérszakadékhoz[25], ami kevesebb karrierlehetőséget eredményez, vagy akár a készségszintjük alatti állásajánlatok elfogadásához, ami pedig jövedelemkieséshez és a nemek közötti nyugdíjszakadék súlyosbodásához vezet; mivel ezek a káros hatások szorosan összefüggnek a gondozás intenzitásával és a gondozási feladatok időtartamával; mivel az egyedülálló anyákat különösen súlyosan érintik a gondozási feladatok miatti korlátozott foglalkoztatási lehetőségek; mivel az egyedülálló szülők az EU gyermekes háztartásainak 12,4%-át teszik ki; mivel az egyszülős családokban is aránytalanul sok a nő, azok 85%-át teszik ki[26]; mivel az EU-ban élő 42,8 millió munkaképes korú fogyatékossággal élő személynek csak a fele dolgozik; mivel a fogyatékossággal élő nőket ez különösen érinti, mert csupán 21%-uk dolgozik teljes munkaidőben[27];

R. mivel a gondozás és a munkavállalás kettős terhe súlyosan korlátozza a gondozók szabadidejét és önmaguk gondozására fordítható idejét, emiatt pedig a nem fizetett gondozók esetében sokkal nagyobb a (szülői) kiégés kockázata; mivel a reproduktív egészségügyi szolgáltatásokhoz és az abortuszhoz való nagyobb hozzáférés segítheti a szülőket a családtervezésben, és csökkentheti a nem tervezett terhességekből eredő stresszt;

S. mivel a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelvet számos tagállamban nem hajtották végre teljes mértékben; mivel a munkavállalónkénti évi ötnapos gondozói szabadságra vonatkozó rendelkezései nem elégségesek a megfelelő gondozás biztosításához vagy a formális gondozás megszervezéséhez, és a javadalmazás és a jövedelemtámogatás tekintetében nem ugyanazok a biztosítékok vonatkoznak rá, mint az egyéb típusú családi szabadságokra;

---

24 Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, „Az EU-ban a nemek között az ápolási-gondozási munkában és a bérekben megnyilvánuló egyenlőtlenség”.

25 Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound), 2016. évi európai életminőség-felmérés: Életminőség, a közszolgáltatások minősége és a társadalom minősége. Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2018.

26 Forrás: Eurostat, 2023: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Young_people_-_family_and_society.

27 A nemek közötti egyenlőség 2024. évi mutatója.

T. mivel üdvözlendő az a bejelentés, hogy a Bizottság 2028-ig értékelni fogja a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv végrehajtását;

U. mivel a megfizethető, jó minőségű formális gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés kulcsfontosságú annak biztosításához, hogy a gondozás valódi választás legyen, emellett a gondozók támogatásához és a gondozás intenzitásának csökkentéséhez, valamint a gondozók terheinek enyhítéséhez, hangsúlyozva, hogy az ilyen szolgáltatások hozzájárulhatnak a nők munkaerőpiaci részvételének növeléséhez, a nemek közötti egyenlőség és a munkaerő sokféleségének javításához, a gazdasági függetlenség előmozdításához és a szociális védelemtől való függőség csökkentéséhez, ami fenntarthatóbb gazdasági növekedést eredményez;

V. mivel az Eurofound adatai[28] szerint a gondozók esetében nagyobb a mentális egészségügyi problémák kialakulásának kockázata a nagyfokú érzelmi teher és az ellenséges szociális magatartásnak való kitettség miatt, amelyek ennek a munkának a velejárói;

W. mivel ezek az adatok azt is mutatják, hogy a társadalmi elszigeteltség az informális gondozók előtt álló egyik legjelentősebb kihívás, mivel az intenzív vagy többszörös gondozási feladatokat ellátók a szegénység, a társadalmi kirekesztés, a magány, valamint a mentális és fizikai egészségügyi problémák nagyobb kockázatával szembesülnek; mivel az informális gondozási feladatok akadályozhatják a gondozók egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférését is;

X. mivel az egyéb betegségek mellett a súlyos állapotromlást okozó betegségben, például rákban vagy memóriazavarban szenvedő családtagok gondozása aránytalan fizikai és pszichés terheket ró az informális gondozókra, amelyek a betegség életvégi szakaszában gyakran fokozódnak[29];

Y. mivel az ápolási-gondozási ágazatot az EU és tagállamai továbbra sem ismerik el eléggé, valamint alulértékelik és alulfinanszírozzák, ami tartós munkaerőhiányhoz vezet az ágazatban, annak ellenére, hogy az becslések szerint 8 millió további munkahelyet tudna teremteni[30]; mivel a gondozási szolgáltatásokba történő közberuházások pozitívan járulnak hozzá a nemek közötti egyenlőséghez és a foglalkoztatási különbségek megszüntetéséhez;

---

28 Eurofound, ’Unpaid care in the EU’ (Fizetetlen gondozás az EU-ban), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.

29 Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, „A nemek közötti egyenlőség mutatója, 2019: A munka és a magánélet közötti egyensúly.

30 Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, 2023.

mivel a szociális gazdaság szereplői az őket jellemző participatív kormányzási módoknak köszönhetően hozzájárulnak a gondozási ágazat munkakörülményeinek javításához;

Z. mivel az ápolási-gondozási ágazat nehézségekkel szembesül a fiatal munkavállalók vonzása terén[31];

AA. mivel a gondozási szolgáltatásokba való elégtelen beruházás aránytalanul sújtja a nőket és lányokat, akik a fizetés nélküli gondozási feladatok többségét végzik; mivel a gondozási szolgáltatásokra vonatkozó minőségi szabályok megállapítása közvetlenül javítaná a nők gazdasági függetlenségét és a lányok esélyegyenlőségét az oktatásban és a foglalkoztatásban, és biztosítaná, hogy a gondozási normák a nők és lányok nemek közötti egyenlőségének eszközei legyenek;

AB. mivel e munkaerő jelentős részét a nem uniós országokból származó nők teszik ki, és gyakran tisztességtelen munkakörülményekkel szembesülnek;

AC. mivel Európában sok gondozó és háztartási alkalmazott migráns nő, akik rendkívül bizonytalan helyzetben vannak, és nemzetiségük, faji vagy etnikai hovatartozásuk, nemük, társadalmi-gazdasági helyzetük és tartózkodási jogállásuk miatt interszekcionális megkülönböztetésnek vannak kitéve; mivel ezek a migránsok pótolják az állami és megfizethető ellátás hiányát az EU-ban, és nem részesülnek egyenlő bánásmódban a szociális jogok és a tisztességes munkakörülményekhez való hozzáférés tekintetében;

AD. mivel az európai gondozási stratégia sikeres végrehajtásához nyomon követésre, átláthatóságra, valamint a nemzeti és az uniós finanszírozás, illetve a kutatás és a szakpolitikák szinergiájára van szükség, a formális és informális gondozók megfelelő képviseleti szervezeteivel való konzultációval;

AE. mivel a minőségi gondozás biztosítása a megfelelő munkakörülményekkel és jövedelemmel rendelkező, kellően nagy és jól képzett munkaerő meglététől függ; mivel a gondozók magas színvonalú szakképzésébe, képzésébe és továbbképzési lehetőségeibe való beruházás, valamint a készségek megfelelő elismerése elengedhetetlen az ágazat professzionalizálásához;

AF. mivel egy európai gondozási megállapodás létrehozása, a minimálbérek és a magas színvonalú, ingyenes közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása hozzájárulna a szegénység csökkentéséhez, valamint a gondozási szakadék, a nemek közötti

---

31 Az Eurofound kutatási tanulmánya, „Measures to tackle labour shortages: Lessons for future policy”, 2023 (Intézkedések a munkaerőhiány kezelésére: tanulságok a jövőbeli szakpolitika számára).

bérszakadék és a nyugdíjak terén fennálló egyenlőtlenség megszüntetéséhez;

AG. mivel a lebontott adatok és a minőségi mutatók javíthatják az ellátás nyomon követését; mivel a „rejtett gondozás” azt jelenti, hogy a felmérések számos informális gondozót nem azonosítanak, és a fiatal (18 év alatti) gondozókra vonatkozó adatok különösen gyérek; mivel becslések szerint az EU-ban a 15–17 évesek közel negyede végez fizetés nélküli gyermekgondozást, 8–24%-uk pedig tartós ápolás-gondozást; mivel a nők és lányok felülreprezentáltak a fiatal gondozók körében[32];

AH. mivel a 2026–2030-as időszakra szóló, 2026. március 5-én közzétett nemi esélyegyenlőségi stratégia megemlíti, hogy az európai gondozási stratégiát 2027-ben megvalósítandó európai gondozási megállapodásba fogják belefoglalni;

A gondozás számokban

1. kiemeli, hogy az EU-ban mintegy 6,2 millió embert[33] foglalkoztatnak formális gondozókként, míg több mint 53 millió ember[34] végez informális, gyakran nem fizetett ápolási-gondozási munkát társadalmi környezetében, például beteg vagy idős családtagok vagy fogyatékossággal élő családtagok számára; megjegyzi, hogy az informális gondozás az összes gondozási munka 30–85%-át teszi ki[35];

2. hangsúlyozza, hogy a formális ápolási-gondozási munka gyakran nem eléggé elismert, azt bizonytalan munkakörülmények és fizikai és érzelmi nyomás jellemzi, emellett a tartós ápolás-gondozás és más szociális szolgáltatások esetében a bérek 21%-kal maradnak el az átlagtól[36], a nők pedig 20%-kal keresnek kevesebbet, mint a férfiak[37]; hangsúlyozza, hogy az informális gondozási munka mintegy 60%-át nők végzik[38]; megjegyzi, hogy becslések szerint heti 32 millió

---

32 Eurofound, ’Unpaid care in the EU’ (Fizetetlen gondozás az EU-ban), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.
33 Az Európai Szakképzésfejlesztési Központ, 2023.
34 Eurofound, „Unpaid care in the EU” (Fizetetlen gondozás az EU-ban).
35 Európai Bizottság, Jelentés a tartós ápolás-gondozásról, 2021.
36 Eurofound, „A tartós ápolás-gondozás és egyéb szociális szolgáltatások terén a bérek 21%-kal elmaradnak az átlagtól”.
37 Egészségügyi Világszervezet, ‘Shining light on women’s contributions:celebrating their role in informal care (A nők hozzájárulásának megvilágítása: Az informális gondozásban betöltött szerepük ünneplése).
38 Eurocarers, 2021.

nő végez informális gondozást[39], és hetente átlagosan 17 órányi nem fizetett munkát végez;

3. megállapítja, hogy az informális háztartási és gondozási munka gazdasági értéke világszerte a GDP 10–39%-át teszi ki[40];

4. megjegyzi, hogy az informális ápolási-gondozási munka egyenlőtlen megosztása a fizetett munka egyenlőtlen megoszlását tükrözi; megjegyzi, hogy az Unióban a nők 44%-a dolgozik teljes munkaidőben, szemben a férfiak 58%-ával[41];

5. hangsúlyozza, hogy a gondozási feladatok férfiak és nők közötti egyenlőtlen elosztása – a nemek közötti gondozási szakadék – következményekkel jár a nemek közötti bér- és nyugdíjszakadékra nézve; kiemeli ezzel összefüggésben, hogy a nemek közötti bérszakadékot 2024-ben 38%-ra becsülték az EU-ban[42]; megállapítja, hogy a nemek közötti nyugdíjszakadék a 65 éves vagy annál idősebb személyek körében az EU-ban 25% volt 2025-ben[43];

6. kiemeli, hogy az EU-ban nők teszik ki a 49 millió formális gondozó 76%-át, emellett a gyermekgondozók és az oktatási asszisztensek 93%-át[44], a háztartásokban az egészségügyi egyéni ápolást biztosítók 86%-át, valamint a háztartási dolgozók 95%-át[45];

7. megjegyzi, hogy fontos a személyi és háztartási szolgáltatások ágazatának kulcsfontosságú ágazatként való elismerése és fejlesztése, mivel az magában foglalja a háztartásokban végzett valamennyi gondozási munkát, így a közvetlen gondozást (gyermekgondozás, tartós ápolás-gondozás, az idősek és a fogyatékossággal élő személyek házi gondozása) és a közvetett

---

39 Egészségügyi Világszervezet, ‘Shining light on women’s contributions:celebrating their role in informal care (A nők hozzájárulásának megvilágítása: Az informális gondozásban betöltött szerepük ünneplése).

40 UN Women, „Redistribute unpaid work” (A nem fizetett munka újraelosztása), 2021.

41 Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete: Az EU-ban a teljes munkaidős egyenértékben kifejezett foglalkoztatási ráta a nők esetében 44%, a férfiak esetében pedig 59%. ***A teljes munkaidős egyenértékben kifejezett foglalkoztatási ráta viszonylagosan méri a munkaidőt, még akkor is, ha az emberek heti munkaideje eltérő lehet.

42 Európai Parlament, „A nemek közötti gondozási szakadék kezelése: potenciális uniós hozzáadott érték”.

43 Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, „A nemek közötti egyenlőség mutatója”.

44 Eurostat, „Childcare workers and teachers’ aides in the EU in 2020” (Gyermekgondozók és tanárok az EU-ban 2020-ban).

45 Az Európai Politikai Központ „Gender equality: Who cares? Do you?” (Nemek közötti egyenlőség: ki foglalkozik vele?) című tanulmánya, 2022.

gondozást (főzés, vasalás, takarítás, kertészet, korrepetálás); hangsúlyozza, hogy el kell ismerni és támogatni kell a személyi és háztartási szolgáltatások alkalmazottjait, és be kell ruházni e személyekbe; megjegyzi, hogy ezek a szolgáltatások „támogatják az egyének és a családok otthoni jóllétét, beleértve a gyermekgondozást, az idősek és a fogyatékossággal élők tartós gondozását, a takarítást, a ház körüli javításokat, a korrepetálást, a kertészkedést és az IKT-támogatást”[46]; hangsúlyozza, hogy az EU-ban mintegy 6,8 millió[47] be nem jelentett munkavállaló dolgozik a gondozásban (2,1 millió) vagy közvetlenül a háztartásban (4,7 millió), akiknek 90%-a nő, többségük középkorú és nem uniós állampolgár, akik gyakran alulfoglalkoztatottak[48]; emlékeztet arra, hogy a személyi és háztartási szolgáltatások ágazatában a be nem jelentett munkavállalók becsült száma 9,2 millió[49];

8. megjegyzi, hogy az Eurofound megállapításai azt mutatják, hogy a tartós ápolás-gondozás terén mind a nők, mind a férfiak esetében észrevehető elmozdulás figyelhető meg a magasabb gondozási intenzitás felé, és a nem fizetett gondozók 2014-hez képest növekvő aránya számolt be 2024-ben több mint 20 órányi gondozásról; megjegyzi, hogy ez a tendencia különösen nyilvánvaló a legmagasabb ápolás-gondozási intenzitási kategóriában (heti 51 óra), amely mindkét nem esetében jelentős növekedést mutat; kiemeli, hogy a nők minden időszakban következetesen magasabb szintű gondozási intenzitásról számolnak be, mint a férfiak, ami azt tükrözi, hogy aránytalan mértékben vesznek részt a fizetetlen gondozásban;

---

46 Európai Munkaügyi Hatóság, 2021.

47 Eurofound, „Undeclared care work in the EU: Policy approaches to a complex socioeconomic challenge’ (Nem bejelentett ápolási-gondozási munka az EU-ban: egy összetett társadalmi-gazdasági kihívás szakpolitikai megközelítései), közelmúltbeli becslések szerint Unió-szerte 6,8 millió be nem jelentett munkavállaló nyújt ápolási-gondozási vagy háztartási szolgáltatásokat, ebből 2,1 millió kifejezetten az ápolási-gondozási ágazatban.

48 Eurofound, „Undeclared care work in the EU:Policy approaches to a complex socioeconomic challenge’ (Nem bejelentett ápolási-gondozási munka az EU-ban: egy összetett társadalmi-gazdasági kihívás szakpolitikai megközelítései).

49 Eurofound, „Undeclared care work in the EU:Policy approaches to a complex socioeconomic challenge’ (Nem bejelentett ápolási-gondozási munka az EU-ban: egy összetett társadalmi-gazdasági kihívás szakpolitikai megközelítései). 7. oldal: Közelmúltbeli becslések szerint Unió-szerte 6,8 millió be nem jelentett munkavállaló nyújt ápolási-gondozási vagy háztartási szolgáltatásokat, ebből 2,1 millió kifejezetten az ápolási-gondozási ágazatban, és 4,7 millió közvetlenül a háztartásban. A tágabb értelemben vett definíció szerint a személyi és háztartási szolgáltatások ágazatában a be nem jelentett munkavállalók becsült száma 9,2 millió.

9. megjegyzi, hogy a nem megfelelő gondozási rendszerek jelentik az egyik fő akadályt a nemek közötti szakadékok megszüntetése előtt világszerte a munkaerőpiacon[50]; hangsúlyozza, hogy a munkáltatóknak foglalkozniuk kell a munkafeltételekkel annak érdekében, hogy rugalmas munkaidő-modellek vagy más típusú munkaszervezés, valamint a minőségi gondozási szolgáltatások elérhetősége és hozzáférhetősége révén összeegyeztethetővé tegyék a teljes munkaidős foglalkoztatást a gondozási kötelezettségekkel, és előnyben részesítsék az apasági szabadságot előmozdító munkahelyi környezetet, támogatva a gondozási feladatok párok közötti egyenlő elosztását; hangsúlyozza többek között a munkáltatók szerepét e tekintetben;

10. hangsúlyozza, hogy a foglalkoztatási megkülönböztet kezelése és családbarát munkahelyek építése révén meg kell szüntetni a nemek közötti foglalkoztatási különbséget, olyan stratégiákat kell végrehajtani, amelyek javítják a rugalmas munkafeltételeket és egyéb intézkedéseket, valamint csökkenteni kell az apák szülői, apasági vagy gondozói szabadságának igénybevétele előtt álló akadályokat, ugyanakkor aktívan ösztönözni kell a nők egyenlő képviseletének kultúráját; hangsúlyozza, hogy ezt a formális gondozás, különösen a gyermekgondozás társadalmi és kulturális megbélyegzése felszámolásának kell kísérnie;

11. hangsúlyozza, hogy a nemek közötti gondozási szakadék megszüntetése érdekében a kulturális akadályokat és a hagyományos nemi szerepeket egyidejűleg kell kezelni az élet különböző területein;

12. megjegyzi, hogy a tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások a 2022. évi 0,8%-ról 2050-re várhatóan a GDP 1,7%-ára nőnek[51]; hangsúlyozza, hogy megfelelő és fenntartható finanszírozást kell biztosítani[52];

13. kiemeli, hogy 2070-re az EU lakosságának közel 30%-a 65 éves vagy annál idősebb lesz[53], ami más tényezőkkel, például a magasabb várható élettartammal és a fogyatékossággal élő személyek növekvő gondozási igényeivel együtt a gondozási szolgáltatások iránti kereslet növekedéséhez vezethetnek, ami jelentős nyomást gyakorol

---

50 Világgazdasági Fórum nemek közötti szakadékról szóló 2023. évi globális jelentése.

51 A megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslatot kísérő, 2022. szeptember 7-i bizottsági szolgálati munkadokumentum, (SWD(2022)0441).

52 A megfizethető és magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslatot kísérő, 2022. szeptember 7-i bizottsági szolgálati munkadokumentum, (SWD(2022)0441).

53 European Commission, Ageing Report (Az idősödésről szóló jelentés), 2021.

az egészségügyi és jóléti rendszerekre, míg a tartós ápolás-gondozásra szorulók száma a 2019. évi 30,8 millióról 2050-re várhatóan 38,1 millióra nő[54]; megjegyzi, hogy már a jelenlegi igények is kihívást jelentenek, mivel a tartós ápolás-gondozásra szoruló személyek egyötöde a megfizethetőségi korlátok miatt nem férhet hozzá ezekhez a szolgáltatásokhoz[55];

Az ápolási-gondozási társadalom felé

14. úgy véli, hogy a gondoskodó társadalom elismeri a mind a formális, mind az informális gondozást magában foglaló gondozás központi szerepét, az élet minden szakaszában, és azt integrálja a szakpolitikáiba, amelyek foglalkoznak a főként nők által végzett gondozás valamennyi típusával, köztük a kisgyermekkori neveléssel és gondozással, valamint a tartós ápolás-gondozással;

15. kiemeli, hogy a gondozáshoz való hozzáférés alapvető jog; hangsúlyozza, hogy a magas színvonalú gondozási szolgáltatásokba való beruházás elengedhetetlen az egyenlő hozzáférés biztosításához; kiemeli, hogy a gondozáshoz való hozzáférés továbbra is fennálló akadályai szervesen kapcsolódnak a tartós ápolás-gondozásba történő elégtelen beruházásokhoz; megjegyzi, hogy a vidéki, távoli és legkülső régiókban élő nők és lányok jobban ki vannak téve a gondozási szegénység kockázatának és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiányának; testre szabott intézkedésekre szólít fel, például mobil gyermekgondozási és idősgondozási szolgáltatásokra, digitális megoldásokra, valamint az ápolási-gondozási szakemberek e területeken való maradására vagy az oda való visszatérésre irányuló ösztönzőkre;

16. úgy véli, hogy a gondozási feladatokat nem csupán a nőknek kellene ellátniuk, és hogy a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a férfiak és nők egyenlő részvételét a gyermekgondozásban, az idősgondozásban, a tartós ápolásban és a fogyatékossággal élő családtagok gondozásában, valamint az egyéb informális gondozási feladatokban;

17. támogatja a nemek közötti egyenlőséget a gondozás terén a gondozási feladatok egyenlő megosztásának előmozdítása, a magas minőségű, megfizethető és hozzáférhető ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, szülői szabadság és egyenlő bér nyújtása, rugalmas munkakörülmények kínálása, valamint az otthoni ápolási-gondozási munkát támogató munkahelyi

---

54 European Commission, Ageing Report (Az idősödésről szóló jelentés), 2021.

55 Európai Parlament, „A nemek közötti gondozási szakadék kezelése:potenciális uniós hozzáadott érték”, 6. o., 2025, „becslések szerint minden ötödik, tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokra szoruló ember (19%) nem tudott ezekhez hozzáférni. Mind a férfiak, mind a nők számára a megfizethetőség volt a fő ok.”.

támogatással, munkaerő-felvételi rendszerekkel és intézkedésekkel megfelelő munkafeltételek biztosítása révén;

18. a férfiakat célzó figyelemfelkeltő kampányokat szorgalmaz, amelyek arra ösztönzik a férfiakat, hogy egyenlő arányban vegyenek részt a gondozási feladatokban, ezáltal lehetővé téve a nők erőteljesebb munkaerőpiaci részvételét, figyelembe véve a közösségi média hatását, megerősítve a nemi sztereotípiák elleni küzdelmet, oktatási kezdeményezésekkel és egyéb intézkedésekkel együtt, például olyan munkahelyi kultúrák előmozdítása, amelyek értékelik és támogatják ezt a gondozási paritást; kéri, hogy indítsanak uniós szintű figyelemfelkeltő kampányokat, amelyek újraértékelik a gondozási munkát, és megkérdőjelezik a hagyományos nemi sztereotípiákat;

19. hangsúlyozza ezért, hogy olyan gyermekgondozásra van szükség, amely kielégíti a szülők szünidőben és munkaidőben felmerülő gondozási igényeit; kiemeli a megfizethető, hozzáférhető és minőségi koragyermekkori nevelés és gondozás fejlesztésének fontosságát abból a szempontból, hogy megkönnyítsék a szülők, különösen a nők munkába való visszatérését; hangsúlyozza, hogy a gyermekgondozási szakadék – amikor a családok igénybe vették a gyermekgondozási szabadságot, de még nem férnek hozzá teljes mértékben a gyermekgondozásho[56]z – továbbra is az egyik legsürgetőbb kihívás a szülők számára Európa-szerte; megjegyzi, hogy a családoknak megfelelő támogatás nélkül kell szembesülniük a gyermekgondozás összetettségével, és gyakran nehéz döntéseket hoznak a munkával, a pénzügyekkel és a gondozási feladatokkal kapcsolatban;

20. elismeri a generációk közötti gondozási hozzájárulások – például az unokáikról rendszeresen gondoskodó nagyszülők által nyújtott hozzájárulások – fontosságát és társadalmi értékét, amelyek lehetővé teszik a szülők, különösen az anyák számára, hogy teljes munkaidőben dolgozzanak;

21. hangsúlyozza a hatékony intézkedések és szakpolitikák – többek között a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv – megfelelő végrehajtásának fontosságát a munka és a magánélet közötti valódi egyensúly biztosítása érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy gondosan kövesse nyomon ezen irányelv végrehajtását, és kiemeli, hogy a meglévő jogi keretek érvényesítése és hatékonyságuk biztosítása révén meg kell szüntetni a nemek közötti bér- és nyugdíjszakadékot;

22. felhívja a tagállamokat, hogy lépjenek túl a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelvben előírt, évente legalább öt nap gondozói szabadságon, és biztosítsák, hogy az ilyen szabadságot

---

56 Az Európai Családpolitikai Megfigyelőközpont, „A gyermekgondozási szakadék az Európai Unióban:2025. évi áttekintés”.

megfelelően fizessék meg annak érdekében, hogy az reálisan hozzáférhető legyen valamennyi gondozó számára;

23. hangsúlyozza, hogy a rugalmas és családbarát munkafeltételek – többek között a távmunka, a rugalmas munkaidő, a gondozói szabadság és a részmunkaidős lehetőségek – megkönnyítésére irányuló célzott intézkedések elengedhetetlenek ahhoz, hogy a nők és a férfiak jobban össze tudják egyeztetni szakmai és magánéletüket, valamint a szülői szabadságra vonatkozó szakpolitikákban ösztönzők és konkrét intézkedések szükségesek; hangsúlyozza a szülői szabadság szülők közötti méltányos elosztásának fontosságát és annak a nemek közötti egyenlőséget biztosító társadalom előmozdítására gyakorolt hatását;

24. hangsúlyozza, hogy a gondozók létfontosságú támogatást nyújtanak; kiemeli, hogy a gondozóknak nyújtott valamennyi támogatásnak el kell ismernie a gondozók jogait, és pszichológiai támogatást, mentesítési szolgáltatásokat, egészségügyi szolgáltatásokat és rugalmas munkafeltételeket (szabadság, munkaidő, távmunka) kell biztosítania a fizetés vagy jogosultságok elvesztése nélkül az ápolási-gondozási feladatok és a foglalkoztatás közötti egyensúly érdekében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő a traumaalapú és a mentális egészséget támogató megközelítéseket az ápolás-gondozásban, elismerve mind a munkavállalókat, mind a kedvezményezetteket érintő pszichoszociális kockázatokat; kiemeli, hogy ezeket az intézkedéseket a gondozók méltányos bérezésének és szociális védelmének kell kísérnie annak érdekében, hogy garantálják a minőségi foglalkoztatást és a testre szabott támogatást azon gondozók számára, akiknek karrierjét egészségügyi feladatok szakították meg, megkönnyítve visszailleszkedésüket, pénzügyi függetlenségüket és jóllétüket;

25. fontosnak tartja, hogy mindezen erőfeszítések támogatást nyújtsanak a családok és gondozók számára, mozdítsák elő a nők foglalkoztatását, és szüntessék meg a nemek közötti gondozási szakadékot, az európai gondozási stratégia keretében biztosított intézkedésekkel együtt; hangsúlyozza, hogy külön el kell ismerni a fogyatékossággal élő gyermeket nevelő szülőket, akik tartós ápolási-gondozási feladataik miatt súlyos akadályokba ütköznek a munkaerőpiaci részvétel és a pénzügyi függetlenség terén; hangsúlyozza, hogy ugyanez vonatkozik a fogyatékossággal élő és krónikus betegségben szenvedő hozzátartozók gondozóira is; kiemeli, hogy a tartós betegségben szenvedő hozzátartozó gondozása hosszan tartó, intenzív és érzelmi szempontból nehéz élmény lehet, ami jelentős terhet ró az informális gondozókra; hangsúlyozza, hogy ilyen esetekben szükség van az egészségügyi szakemberek támogatására; megjegyzi, hogy fontos olyan szakpolitikákat kidolgozni, amelyek egyidejűleg erősítik a gondozási ágazatot, biztosítják a magas színvonalú, közösségi alapú gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint előmozdítják az egyenlő bérezést az informális

gondozók – különösen a nők – munkaerőpiacra való (újra)beilleszkedése céljából;

26. úgy véli, hogy a 2028–2034 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret összefüggésében különös figyelmet kell fordítani az ápolási-gondozási ágazatra; kiemeli, hogy elegendő finanszírozást kell biztosítani ezen a területen az európai gondozási stratégia és a szociális jogok európai pillére végrehajtásának támogatásához;

27. kiemeli, hogy a gondoskodó társadalom különböző gondozási modelleket integrál, például állami vagy magánszolgáltatók, önálló vállalkozók vagy közvetlenül a háztartások által foglalkoztatott gondozók által, és előmozdítja a gondozás intézményi kitagolását, az otthoni vagy közösségi alapú szolgáltatások révén; hangsúlyozza, hogy a gondozás olyan közösségi alapú és generációk közötti megközelítést alkalmaz, amely előmozdítja a szolidaritást, csökkenti a társadalmi elszigeteltséget és erősíti a családok és a lakóövezetek ellenálló képességét; kiemeli továbbá a gondozási modell megválasztásához való jog fenntartásának fontosságát mind a gondozók, mind a gondozásra szoruló személyek méltóságának, valamint autonómiájuk, függetlenségük, jóllétük és közösségbe való befogadásuk megőrzése érdekében, figyelembe véve a gondozásban részesülők szükségleteit és törekvéseit, és biztosítva a nemi alapú erőszakkal szembeni védelmet a gondozási létesítményekben, beleértve az informális gondozók megfelelő és személyre szabott támogatását is; elismeri, hogy a formális tartós ápolási-gondozási ágazat továbbra is főként a bentlakásos gondozásra támaszkodik, míg az otthoni és közösségi alapú gondozás jobban támogatja a gondozásra szoruló személyek önálló életvitelhez való jogát; megjegyzi, hogy sürgősen előtérbe kell helyezni egy személyközpontú és jogokon alapuló megközelítést, amely lehetővé teszi az emberek számára, hogy otthoni gondozásban részesüljenek és teljes mértékben részt vegyenek a társadalomban;

28. hangsúlyozza, hogy a gondozási és háztartási feladataik miatt szakmai pályafutásuk megszakítását elszenvedő nőknek szóló célzott készségfejlesztési, továbbképzési és átképzési programok, valamint a munkaerőpiaci (újra)beilleszkedésük támogatása – a nőkkel szembeni megkülönböztetés bármilyen formája nélkül – alapvető fontosságúak folyamatos szakmai fejlődésük és munkaerőpiaci esélyegyenlőségük támogatásához; hangsúlyozza továbbá, hogy ezek a nők értékes, átvihető készségekkel rendelkeznek az ágazaton belüli további foglalkoztatáshoz vagy vállalkozáshoz; egyedi programokat és támogatást szorgalmaz e készségek képzés, tanúsítási rendszerek és vállalkozásalapítási támogatás révén történő hasznosítása érdekében, megkönnyítve ezáltal az értékes tapasztalattal rendelkező egyénekként, például vállalkozókként és munkahelyteremtőként a munkaerőpiacra való visszailleszkedésüket; hangsúlyozza, hogy ennek a képzésnek hozzáférhetőnek kell lennie,

megfelelő finanszírozásban kell részesülnie, és minőségi foglalkoztatási lehetőségekhez kell kapcsolódnia;

Az ápolás-gondozás a gazdaság középpontjában

29. úgy véli, hogy az ápolási-gondozási ágazat magában foglalja a köz- és a magánszektoron keresztül végzett ápolási-gondozási munkát, beleértve a kis- és középvállalkozásokat, a civil társadalmi és egyéb típusú szervezeteket, a szociális és szolidáris gazdaságot, emellett a háztartásokat, beleértve a gondozási szolgáltatókat és ellátásban részesülőket, valamint a gondozási szolgáltatásokat nyújtó munkáltatókat és intézményeket[57]; hangsúlyozza, hogy az ápolási-gondozási ágazatot közjószágként és a felfelé irányuló társadalmi konvergencia pilléreként kell elismerni, stabil beruházásokkal és minőségi munkahelyek létrehozásával támogatva;

30. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokat, különösen az otthoni és a közösségi alapú ellátást, valamint az automatizált digitális egészségügyi nyomonkövetési technológia fejlesztését;

31. elismeri, hogy az ápolási-gondozási ágazatban működő női vállalkozók rendszerszintű akadályokkal szembesülnek a hitelhez és a beruházásokhoz való hozzáférés terén; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki célzott támogatási programokat az ápolási-gondozási ágazatban működő női vállalkozók számára, beleértve a külön garanciaalapokat, a nőkre összpontosító mentori rendszereket, valamint a preferenciális kritériumokat; felhív pályázati felhívások közzétételére az ápolási-gondozási ágazatban innovatív, nők által vezetett vállalkozások számára;

32. hangsúlyozza, hogy az ápolási-gondozási ágazat elismeri, hogy a gondozási munka létfontosságú Európa rezilienciája szempontjából, mivel 11%-kal járul hozzá az EU GDP-jéhez, és több mint 6 millió embert foglalkoztat, akik többsége nő[58], akár 8 millió új munkahelyet hozhat létre[59], és informális gondozók felbecsülhetetlen gazdasági hozzájárulását; megjegyzi, hogy a nemek közötti gondozási szakadék gazdasági költségei a becslések szerint elérik az évi 147–220 milliárd EUR-t, miközben a kutatások ezzel egyidejűleg azt mutatják, hogy a formális ápolási-gondozási ágazatba történő beruházások pozitív gazdasági megtérülést eredményezhetnek,

---

57 Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

58 Európai Szakképzés-fejlesztési Központ, „Care workers: skills opportunities and challenges (2023 update),” (Gondozók: készséglehetőségek és kihívások, 2023. évi frissítés) https://www.cedefop.europa.eu/en/data-insights/care-workers-skills-opportunities-and-challenges-2023-update.

59 Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, 2021.

minden gyermekgondozásba vagy tartós ápolás-gondozásba fektetett 1 EUR után legalább 4 EUR-t[60];

33. hangsúlyozza a hivatásos gondozási ágazat foglalkoztatási és gazdasági növekedési potenciálját, valamint azt, hogy a gondozásba való beruházás felszabadítja az informális gondozók munkaerőpiaci integrációját;

34. ösztönzi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki helyi és regionális gondozási stratégiákat és célzott intézkedéseket a minőségi és fenntartható munkahelyekért a vidéki és távoli területeken és a legkülső régiókban, ezáltal erősítve a területi kohéziót és csökkentve a munkaerőpiaci egyenlőtlenségeket; úgy véli, hogy különösen e területeket illetően uniós finanszírozási eszközöket lehetne mozgósítani az új, minőségi munkahelyek létrehozásának támogatására az ápolási-gondozási ágazatban, ezáltal foglalkozva az elnéptelenedéssel és munkaerőhiánnyal bizonyos területeken; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erősítsék meg a nonprofit szociális gazdasági vállalkozások és szervezetek számára nyújtott támogatásukat; ösztönzi a tagállamokat, hogy könnyítsék meg a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést és növeljék a szociális gazdaság szereplőinek láthatóságát, ahogy azt a szociális gazdaságra vonatkozó 2021. évi cselekvési terv is kiemeli;

35. kiemeli a szociális gazdasági vállalkozások és szövetkezetek fontosságát az ápolási-gondozási szolgáltatások nyújtásában a hagyományos állami vagy magánszolgáltatók által rosszul ellátott területeken és népesség számára, különösen akkor, ha a profit jelentette motiváció alacsony;

36. megjegyzi, hogy a költségvetés-tervezésnek biztosítania kell a megfelelő gondozási beruházásokat és az intézkedések nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos hatásainak vagy az intézkedések hiányának nyomon követését;

37. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a gondozók és képviselőik részvételét a politikai döntéshozatal valamennyi szakaszában, beleértve az őket érintő szakpolitikák kialakítását, végrehajtását és értékelését is;

38. úgy véli, hogy jövőbeli beruházásokra van szükség a formális és adott esetben az informális gondozók képzéssel – többek között célzott továbbképzéssel – való felvértezéséhez, különösen a digitális, interperszonális és az egészségüggyel kapcsolatos készségek terén, köztük a fizikai és pszichológiai bántalmazás kockázatairól az ellátásban és az egészségügyben, valamint a minőségi, személyközpontú gondozás biztosításához; kitart amellett, hogy az egész életen át tartó karriermenedzsmentben a továbbképzésnek és

---

60 Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

az átképzésnek központi szerepet kell betöltenie, mivel a gondozási szakmák változnak a gyakorlatok, a technológiák vagy akár a gondozás megszervezésével; úgy véli, hogy a megszerzett szakértelem és képesítések jobb elismerése, valamint a továbbképzési lehetőségek bővítése révén jobban el kell ismerni a tapasztalatszerzést; úgy véli továbbá, hogy a változó igények kielégítése érdekében elő kell mozdítani a tanúsítást, beleértve a szakoktatás és képzési oklevelek elismerését, biztosítva a befogadást és a növekedést elősegítő, hosszú távú kilátásokkal rendelkező munkahelyeket; uniós szintű minimumszabályokat szorgalmaz a gondozási képzési tantervekre vonatkozóan, biztosítva a képesítések elismerését, a jogok hordozhatóságát és a munkavállalók karrierlehetőségeit;

39. megjegyzi, hogy Európa a gazdaság egészében tapasztalható készséghiányt tapasztal, amit a munkaerő-állomány visszaesése is súlyosbít[61]; megjegyzi továbbá, hogy egyes hiányok a meglévő tehetségek kihasználatlanságára vezethetők vissza, amint azt a nemek között bizonyos foglalkozásokban fennálló mély különbségek is bizonyítják, vagy a munkakörülményeket övező sajátos kihívásokra, például az alacsony fizetésre vagy a vonzerő hiányára;

40. kiemeli, hogy támogatni kell az online szolgáltatások fejlesztését, a gondozottak és gondozóik – elsősorban nők – digitális kompetenciáinak fokozását célzó képzéseket, valamint az internet-hozzáférés és az internetkapcsolatok javítását ahhoz, hogy javuljon a gondozás színvonala, és a technológia előnyeit kihasználva minőségi gondozást kínálhassanak az élet minden szakaszában;

41. elismeri, hogy a nem fizetett ápolási-gondozási munka társadalmi és gazdasági hatással jár; hangsúlyozza, hogy a nem fizetett ápolási-gondozási munka kritikus szerepet játszik az európai társadalmakban és gazdaságokban, hatással van a munkaerőpiaci részvételre, különösen a nők körében, hozzájárul a nemek közötti tartós különbségekhez a foglalkoztatás és a bérek terén, és jelentős nyomást gyakorol a szociális jóléti, egészségügyi és tartós ápolási-gondozási rendszerekre a tagállamokban; felhívja ezért a tagállamokat, hogy a korai felismerési és megelőzési programokban fordítsanak különös figyelmet a gondozókra; kiemeli azokat a többek között szocioökonómiai természetű kihívásokat, amelyekkel az informális gondozók, főként a nők szembesülnek, akik nem fizetett gondozást végeznek és együttesen túl sok munkát és gondozást kell elvégezniük korlátozott szociális védelem, elégtelen formális gondozási infrastruktúra, nem megfelelő mentális egészségügyi támogatás mellett, és akiknek a hozzájárulásai elismerést és célzott támogatást igényelnek; megjegyzi, hogy az informális gondozók magányossággal, szegénységgel, a foglalkoztatáshoz való hozzáférés nehézségeivel vagy fizikai és mentális egészségügyi problémákkal

---

61 Mario Draghi, „Az európai versenyképesség jövője”, 2024.

szembesülhetnek; külön hangsúlyozza, hogy a tartós ápolás-gondozáshoz kapcsolódó mentális egészségügyi problémák a nem hivatásos gondozók körében a szorongás és a depresszió előfordulásához kapcsolódnak, ami 20%-kal magasabb, mint a gondozást nem nyújtók körében, és hogy a formális gondozók 66 %-a szembesül mentális egészségügyi kockázatokkal; megjegyzi, hogy ez jelentős egyenlőtlenség a tágabb értelemben vett munkaerőhöz képest, ahol 43% számol be hasonló problémákról; megjegyzi, hogy az informális gondozási feladatok korlátozhatják a gondozók azon képességét, hogy részt vegyenek saját megelőző egészségügyi időpontjukon, és jövedelemkieséshez vezethetnek, hozzájárulva a nők szegénységéhez; hangsúlyozza, hogy ezek a káros hatások szorosan összefüggnek az ellátás intenzitásával;

42. elítéli, hogy számos gondozó és háztartási alkalmazott szembesül rendkívül bizonytalan helyzettel és interszekcionális megkülönböztetéssel faji vagy etnikai hovatartozása, neme, társadalmi-gazdasági státusza és állampolgársága miatt, és hogy e munkavállalók közül sokan többnyire nők, akik nem rendelkeznek hivatalos munkaszerződéssel, ezért kiszolgáltatottabbak a kizsákmányolással szemben, és gyakran nem férnek hozzá jogaikhoz, különösen a tisztességes munkához és a szociális védelemhez;

43. célzott pénzügyi támogatásra és olyan kezdeményezésekre szólít fel, amelyek pszichológiai és mentális egészségügyi segítségnyújtási szolgáltatásokat nyújtanak az informális gondozóknak, beleértve az alkalmi segítségnyújtást is, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés megelőzését célzó intézkedésekre, az ezzel kapcsolatos bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréje mellett;

44. hangsúlyozza, hogy az informális gondozók megfelelő és célzott támogatásának magában kell foglalnia a gondozók szerepének és jogainak elismerését, a támogató szolgáltatásokat, például a mentesítési gondozást, a tanácsadást és a társas támogatást, a szegénység kockázatának csökkentését célzó pénzügyi segítséget és kompenzációt, a gondozás és a foglalkoztatás közötti egyensúly megteremtése érdekében a rugalmas munkafeltételeket (szabadság, óraszám, távmunka), a gondozók készségekkel való felvértezését és a szakpolitikák kidolgozásában való érdemi részvételt célzó képzést és tájékoztatást;

45. kiemeli, hogy jelentős erőfeszítésre van szükség a gondozók szakmai státuszának többek között méltányos bérekre, karrierlehetőségekre, valamint jobb és tisztességes munkakörülményekre irányuló célzott megoldásokrévén történő megerősítéséhez, valamint az ápolási-gondozási ágazatban tapasztalható munkaerőhiány kezeléséhez; hangsúlyozza, hogy a formális gondozási szolgáltatásokba való befektetés jelentősen enyhítheti az informális gondozókra nehezedő nyomást, és kiküszöbölheti a munka és a magánélet egyensúlyára és

a karrierkilátásaikra gyakorolt káros hatásokat, ezáltal hozzájárulva a nemek közötti egyenlőséghez;

46. hangsúlyozza, hogy fontos a megfelelő célzott pszichoszociális és oktatási támogatás biztosítása az informális gondozást nyújtó fiatal gondozók számára[62], akik az EU-ban a gyermekek 4–10%-át teszik ki, és akiknek a gondozói feladatai hatással vannak oktatásukra, mentális egészségükre, szociális fejlődésükre[63] és jövőbeli karrierjükre; célzott uniós programok létrehozását sürgeti a fiatal gondozók támogatására az iskolai vagy munkaerőpiaci lemorzsolódás elkerülése érdekében;

47. elismeri, hogy míg a gondozási munka nagy részét uniós polgárok végzik, egy részét nem uniós országokból származó nők végzik; hangsúlyozza, hogy míg az erőfeszítéseknek a háztartási gondozók vonzására és megtartására kell összpontosítaniuk, a nem uniós munkavállalók felvételének a munkaerőpiaci igényeken kell alapulnia, megfelelően kezelt legális migráció révén, és átfogó szakmai képzést kell magában foglalnia; hangsúlyozza, hogy a nem uniós munkavállalók felvételére kizárólag átlátható és jogokon alapuló legális migrációs csatornákon keresztül kerülhet sor; jelentős beruházásokat szorgalmaz a készségfejlesztésbe és a szakmai képzésbe a legális nem uniós munkavállalók szerepvállalásának és integrációjának támogatása érdekében; határozottan elítéli a be nem jelentett munkavégzés, a kizsákmányolás és a bizonytalan foglalkoztatás minden formáját, és kiemeli mind az uniós, mind a nem uniós gondozók nélkülözhetetlen hozzájárulását az EU társadalmi kohéziójához és jóllétéhez;

48. elismeri, hogy a minőségi egészségügyi ellátáshoz – többek között a szexuális és reproduktív egészséghez és jogokhoz – való hozzáférés elengedhetetlen ahhoz, hogy mindenki számára biztosított legyen a jó életminőség;

További lépések

49. felhívja a Bizottságot, hogy az illetékes ügynökségekkel együtt – többek között időmérleg-felvételeken keresztül – biztosítson pontos, hozzáférhető és összehasonlítható adatokat a nemek közötti gondozási szakadék mérésére annak érdekében, hogy lehetővé tegye

---

62 Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Részletes szakpolitikai tájékoztató: „A fiatal gondozók helyzetéről Európában”, 2024. „A fiatal gondozók 18 év alatti gyermekek, akik rendszeresen nyújtanak gondozást fogyatékossággal élő vagy más módon nem autonóm szülőnek, testvérnek vagy a háztartás más tagjának.”.

63 Európai Parlament, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Részletes szakpolitikai tájékoztató: „A fiatal gondozók helyzetéről Európában”, 2024.

a tagállamok számára a bevált gyakorlatok megosztását és e hiányosság hatékony kezelését;

50. kéri, hogy rendszeresen gyűjtsenek nemek szerint lebontott, pontos, jó minőségű, összehasonlító adatokat a tartós ápolási-gondozási és gyermekgondozási feladatokról, a jövedelmekről, beleértve a fizetéseket és béreket[64], a nyugdíjakat, a munkaidőt, a szociális védelmi lefedettséget, a gondozók szerződéses státuszát az EU-ban, valamint a gondozást nyújtó nem uniós állampolgárok és gyermekek helyzetét, valamint lehetőség szerint a személyi és háztartási szolgáltatásokra és az informális gondozásra vonatkozó adatokat annak nyomon követése érdekében, hogy a családtagok milyen mértékben nyújtanak gondozást rokonaiknak, és hogy ezek a gondozási feladatok befolyásolják-e a munkával töltött életüket, és ha igen, hogyan;

51. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gyűjtsenek adatokat a fiatal gondozókról helyzetéről, és dolgozzanak ki uniós szintű iránymutatásokat és bevált gyakorlatokat annak érdekében, hogy segítse a tagállamokat az iskolákban, közösségekben és a megerősített egészségügyi rendszerekben dolgozó fiatal gondozók azonosításában és támogatásában; felhívja a Bizottságot, hogy alakítson ki strukturált párbeszédet a gondozásról, és hozzon létre egy olyan éves gondozási platformot, amely összefogná az összes érdekelt felet, például a tudományos szakembereket, a tagállamokat, a gondozást igénybe vevő személyek szövetségeit, az informális gondozókat, a szociális, profitorientált, állami és nonprofit ápolási-gondozási szolgáltatókat és a szakszervezeteket az előrehaladás értékelése, az innovatív gyakorlatok cseréje az uniós gondozási stratégia célkitűzéseinek elérése érdekében, valamint a stratégia végrehajtása folytatásának megtervezése érdekében;

52. sürgeti a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés alkalmazását annak biztosítása érdekében, hogy a gondozási szolgáltatásokra fordított kiadások közvetlenül csökkentsék a nőket és lányokat érintő egyenlőtlenségeket;

53. hangsúlyozza, hogy a gondozóknak mindenekelőtt a gondozással kell foglalkozniuk, ezért szükségesnek tartja a felesleges bürokrácia csökkentését, valamint azt, hogy minél kevésbé háruljanak rájuk olyan adminisztratív feladatok, amelyek adminisztratív asszisztensek által vagy megfelelő digitális eszközökkel is elláthatók;

54. hangsúlyozza, hogy a bejelentett ápolási-gondozási megállapodás előkészítése során mind uniós, mind nemzeti, mind helyi szinten konzultálni kell valamennyi érdekelt féllel, beleértve az informális gondozók képviselőit és a betegápolási szervezeteket is, az

---

64 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary%3AWages_and_salaries_-_EBS.

elszigetelt politikák elkerülése, valamint a helyzetek és szükségletek sokféleségének figyelembevétele érdekében;

55. felhívja a tagállamokat, hogy fektessenek be az ápolási-gondozási ágazatba, és hajtsák végre a kisgyermekkori nevelésre és gondozásra vonatkozó barcelonai célok felülvizsgálatáról szóló, valamint az uniós gondozási stratégia keretében a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlásokat[65], és végrehajtási jelentéseikbe foglalják bele a bevált gyakorlatok, a hiányosságok és az elért eredmények feltérképezését, valamint a férfiak ápolási-gondozási ágazatban való nagyobb részvételének ösztönzésére és a be nem jelentett ápolási-gondozási munka kezelésére irányuló stratégiákat, azonosítva a fő mozgatórugókat és személyre szabott megoldásokat javasolva; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az európai gyermekgarancia egyértelmű célkitűzésekkel és prioritásokkal rendelkezzen, jelentős költségvetéssel, és ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfizethető, magas színvonalú és hozzáférhető gondozási szolgáltatásokat a kisgyermekkori gondozás és az idősgondozás számára;

56. hangsúlyozza, hogy a gondozási stratégiát össze kell hangolni a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló uniós stratégiával, mivel azok közös kihívásokat kezelnek;

57. hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő személyeknek nyújtott gondozásnak prioritásként kell kezelnie az autonómiát, mivel ezeknek az egyéneknek képesnek kell lenniük arra, hogy eldöntsék, hol és kivel élnek, valamint a méltóságot és a befogadást egy emberi jogokon alapuló és személyközpontú megközelítés révén, tükrözve a gondozás folyamatos változását; hangsúlyozza, hogy ez gondozási körülményeik javításával érhető el, például magas színvonalú, otthoni gondozás vagy más olyan bentlakásos lehetőségek révén, amelyek kielégítenék szükségleteiket, beleértve az önálló és akadálymentes életvitelt is, valamint azáltal, hogy a fogyatékossággal élő személyeket bevonják a gondozási rendszerek kialakításába, miközben előmozdítják oktatásukat és képzésüket is, többek között digitális megoldások révén, ezáltal befogadó munkaerőt teremtve és garantálva a foglalkoztatáshoz való hozzáférésüket;

58. hangsúlyozza, hogy az EU 42,8 millió munkaképes korú, fogyatékossággal élő lakosának csak a fele dolgozik, és a fogyatékossággal élő nőknek csupán 21%-a dolgozik teljes munkaidőben[66]; felhívja ezért a Bizottságot és a tagállamokat, hogy

---

65 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2022_484_R_0001; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1215(01).

66 European Gender Equality Index, Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, 2024.

ösztönözzék és képezzék a gondozókat, a fogyatékossággal élő személyek munkaerőpiaci integrációjának támogatása érdekében;

59. hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a fogyatékossággal élő gyermekek hosszú távú gondozását végző informális gondozókra, családokra és szülőkre, különösen az anyákra a megfelelő támogatás, pénzügyi vagy szociális biztonság, valamint a mentesítő és tanácsadási szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása révén;

60. hangsúlyozza ebben a tekintetben, hogy a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményből eredő kötelezettségként az Uniónak a 2027 utáni többéves pénzügyi keret valamennyi programján keresztül szisztematikusan érvényesítenie kell a fogyatékossággal élő személyek jogait azáltal, hogy módszertant dolgoz ki a fogyatékossággal élő személyek, többek között a nők és lányok javát szolgáló kiadások nyomon követésére, és ellenőrzi, hogy valamennyi program és uniós finanszírozású projekt garantálja-e az egyenlő esélyeket és az uniós finanszírozáshoz való hozzáférést a fogyatékossággal élő személyek számára;

61. felszólít a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv teljes körű végrehajtására és további gondos nyomon követésére, érvényesítésére és értékelésére; hangsúlyozza, hogy ki kell terjeszteni és elő kell mozdítani a megfelelően kompenzált szülési, apasági és gondozói szabadságot, és meg kell könnyíteni a szülői szabadság igénybevételét, valamint nyomon kell követni az ilyen szabadság férfiak általi igénybevételét; felhívja a tagállamokat, hogy javítsák az informális gondozók jogállását megfelelő javadalmazás és kompenzáció, valamint mentesítő gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés révén a jelenlegi informális gondozók jobb támogatása érdekében, valamint segítsék elő az irányelv eredeti célkitűzéseinek elérését, azaz a férfiak nagyobb számának ösztönzését a gondozásban való részvételre; sürgeti a Bizottságot, hogy szorgalmazzon ösztönzőket annak érdekében, hogy mindkét szülő élhessen a szülői szabadság lehetőségével, továbbá rugalmas munkafeltételeket szorgalmaz a szülők számára, és tegyen javaslatot uniós szintű minőségi iránymutatásokra és a tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokkal kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztására, beleértve a megfelelő személyzeti létszámot, a speciális képzési programokat és a minőségbiztosítási mechanizmusokat is; kéri, hogy azokat a munkavállalókat, különösen a nőket, akik a szabadságukat a családtagjaik gondozása érdekében veszik igénybe, hatékonyan védjék az elbocsátással vagy a gondozási feladataikkal kapcsolatos megkülönböztető bánásmóddal szemben;

62. sürgeti a tagállamokat, hogy vezessenek be megfelelően fizetett, át nem ruházható szülői szabadságot minden szülő számára annak elkerülése érdekében, hogy a nőket aránytalanul megterheljék a gondozási feladatok; hangsúlyozza, hogy a szabadságok férfiak általi

igénybevételének javítása elengedhetetlen a normák megváltoztatásához és a nők egyenlő munkaerőpiaci részvételének biztosításához, valamint a lányokra gyakorolt, generációk közötti negatív hatás enyhítéséhez;

63. felszólítja a Bizottságot, hogy terjesszen elő irányelvet a lecsatlakozáshoz való jogról valamennyi munkavállaló, különösen a szülők és gondozók védelme érdekében;

64. felhív a – többségükben női – gondozók védelmére, köztük azokéra, akik azért függesztik fel szakmai tevékenységüket, hogy egy gondozásra szoruló családtag vagy más személy számára gondozást biztosítsanak; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő, ismerjék el és támogassák szerepüket, értékelve alapvető hozzájárulásukat a társadalmi kohézióhoz, és segítve a gondozási rendszerek fenntarthatóságát Európa-szerte; e tekintetben kéri, hogy biztosítsák a szociális védelmi rendszerekhez való hozzáférésüket annak érdekében, hogy enyhítsék a gondozás negatív hatásait, különösen a nők karrierjére és gazdasági függetlenségére, ugyanakkor biztosítsák, hogy a nőket ne szorítsák ki a formális munkaerőpiacról;

65. sürgeti a Bizottságot, hogy a következő európai gondozási stratégiában vezessen be átfogó, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő keretet az informális gondozás különböző formáinak Európa-szerte történő azonosítására és elismerésére; hangsúlyozza, hogy az informális gondozók számára támogatást, rugalmas munkafeltételeket, gondozási szabadságot és megfelelő kiegészítő gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint tanácsadást és partneri támogatást kell biztosítani; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az informális gondozók számára biztosítsák az énidőhöz való hozzáférést, és ösztönözzék személyes fejlődésüket;

66. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy jogilag ismerjék el a fizetés nélküli gondozókat, biztosítva a szociális védelemhez, a nyugdíjjóváíráshoz, a átmeneti szolgáltatásokhoz és a pénzügyi támogatáshoz való hozzáférést; hangsúlyozza, hogy fokozatosan csökkenteni kell a nők és lányok által végzett nem fizetett ápolási-gondozási munkát olyan megoldásokkal, amelyek újraosztják a terheket, például a megfizethető gyermekgondozásba, az idősgondozásba és a fogyatékossági szolgáltatásokba való beruházással, valamint a férfiak gondozásban való egyenlő részvételének előmozdításával;

67. rámutat arra, hogy az egyetemes, magas színvonalú gyermekgondozási szolgáltatás csökkentené a nem fizetett ápolási-gondozási munkát;

68. felszólítja a tagállamokat az informális gondozókra vonatkozó minimális átmeneti időszakokra vonatkozó bevált gyakorlatok

megosztására, biztosítva fizikai és mentális jóllétüket, és lehetővé téve a foglalkoztatásban való folyamatos részvételt; konkrét támogató intézkedésekre szólít fel, például figyelemfelkeltésre, a készségek elismeréséhez vezető önkéntes útvonalakra és célzott képzésre;

69. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy ismerjék el a fiatal gondozókat, akiknek az igényeit gyakran figyelmen kívül hagyják, és dolgozzanak ki célzott támogatási intézkedéseket, többek között rugalmas oktatási rendszereket, tanácsadási szolgáltatásokat és átmeneti gondozást, hogy megelőzzék az egészségükre, oktatásukra és jövőbeli foglalkoztatási lehetőségekre gyakorolt negatív hatásokat;

70. ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy az informális gondozási időszakokat tisztességesen elismerjék a nyugdíjrendszerekben és a társadalombiztosítási rendszerekben és a kapcsolódó jövőbeli uniós kezdeményezésekben; ösztönzi továbbá a tagállamokat, hogy keressenek méltányos és fenntartható megoldásokat azon – túlnyomórészt – nők védelmére, akik szakmai életük jelentős részét az eltartottak gondozására fordítják;

71. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy javítsák a munkafeltételeket a formális ápolási-gondozási ágazatban, a méltányos és egyenlő javadalmazás, valamint a folyamatos képzéshez és a biztonságos munkakörnyezethez való hozzáférés biztosítására összpontosítva, odafigyelve a gondozáshoz kapcsolódó fizikai és pszichológiai igényekre is, beleértve a kiégés és a munkahelyi erőszak és zaklatás minden formájának megelőzését, ugyanakkor hosszú távú perspektívák, a szociális párbeszéd megerősítése és több férfi a szakmába való belépésre és ottmaradásra való ösztönzése révén mozdítsák elő a gondozási szakmák vonzerejét; kiemeli, hogy az ápolási-gondozási ágazatban a fizetések és a munkakörülmények javítása vonzóbbá teszi a munkahelyeket, és eltántorít a be nem jelentett munkavégzéstől; emlékeztet annak fontosságára, hogy a tagállamok megfelelően ültessék át és hajtsák végre a bérek átláthatóságáról szóló irányelvet, nem utolsósorban olyan bérstruktúrákra vonatkozó felhívásokat kell kidolgozniuk, amelyek tükrözik e szerepek készségeit, felelősségét és társadalmi értékét, valamint egyértelmű utakat biztosítanak a nők számára a gondozási ágazatban a vezetői és döntéshozatali pozíciók felé való előrelépéshez;

72. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is ruházzanak be a magas minőségű szakképzésbe, és erősítsék meg a formális és informális gondozás során szerzett készségek elismerését azáltal, hogy ezeket a készségeket integrálják az egész életen át tartó tanulásra és a továbbképzésre vonatkozó politikákba, ugyanakkor fontolják meg a tanúsítási folyamatot vagy a képesítések határokon átnyúló elismerésének egyéb mechanizmusait is; ösztönzi a digitális egészségügyi eszközök elfogadását a gondozók digitális készségeinek

fejlesztése érdekében, például távoli támogatás nyújtását, beleértve a távgondozást vagy a videokonzultációkat is; hangsúlyozza, hogy a készségeket nem csak a formális oktatásban szerzik meg, és hogy a szakpolitikai kereteknek el kell ismerniük és jóvá kell hagyniuk a készségfejlesztés alternatív módjait; felhívja a tagállamokat, hogy – többek között továbbképzés és átképzés útján – segítsék elő azoknak a munkavállalóknak a fokozatos és rugalmas munkaerőpiaci reintegrációját, akik a hozzátartozóik gondozása érdekében hosszú szünetet tartottak karrierjükben;

73. hangsúlyozza azokat a foglalkoztatási lehetőségeket, amelyeket a vállalkozói készség teremthet az ápolási-gondozási ágazatban, és hangsúlyozza annak fontosságát, hogy támogassák a nőket az informális gondozókról a vállalkozókra való átállásban az ápolási-gondozási ágazatban; sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsanak testre szabott vállalkozói képzési pályákat, egyszerűsített adminisztratív eljárásokat a női tulajdonú kis- és középvállalkozások ágazaton belüli létrehozásához, és könnyítsék meg a célzott mikrohitelekhez való hozzáférést, elismerve az ilyen szakmai átmenet gazdasági és társadalmi értékét;

74. felhívja a Bizottságot, hogy használja fel a készségek unióját az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás fellendítésére az egész EU-ra kiterjedő munkaerőpiaci hiányokkal küzdő ágazatokban, beleértve a gondozási munkát is, biztosítva a továbbképzési és átképzési lehetőségeket valamennyi hivatásos gondozó számára, és elismerve a szakképzési és képzési okleveleket;

75. felszólít egy európai gondozói statútum létrehozására a formális gondozók sajátos igényeinek – például a gondozói munka során szerzett készségek elismerésének – kezelése érdekében, ezáltal integrálva a gondozókat, a személyi és háztartási szolgáltatásokat, a felhasználó-munkáltatókat és az intézményi gondozást egy közös uniós keretbe és fogalommeghatározásba, amely garantálná a gondozók elismerésére és védelmére vonatkozó minimumszabályokat a tagállamokban, és csökkentené a köztük lévő egyenlőtlenségeket;

76. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy hangolják össze az uniós egészségügyi stratégiát az uniós gondozási stratégiával, és mozdítsák elő a szinergiákat „az EU az egészségért” program és az ápolási-gondozási ágazat egyéb finanszírozási lehetőségei között annak érdekében, hogy az egészségügyi és a szociális ellátási rendszerek zökkenőmentes támogatást nyújtsanak, különösen a legsérülékenyebb személyek krónikus betegségei esetében;

77. kéri, hogy dolgozzanak ki olyan európai cselekvési tervet, ami hozzájárul a nemek közötti gondozási szakadék megszüntetéséhez, valamint a formális és informális gondozók támogatásához; e tekintetben felszólít az egyedülálló szülők és a kiszolgáltatott helyzetben lévő családok támogatására, beleértve azokat is, akik

interszekcionális megkülönböztetéssel és összetett gondozási szükségletekkel és/vagy nagy intenzitású igényekkel szembesülnek, a szociális védelemre, a megfizethető, hozzáférhető és magas színvonalú gyermekgondozásra, a munka és a magánélet közötti egyensúly javítására, a megfizethető és magas színvonalú tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokra, a gondozási ágazatban a jobb munkakörülményekre és az egyenlőség előmozdítására összpontosítva; ezért kéri, hogy ez a terv összpontosítson a foglalkoztatáshoz és a képzéshez való hozzáférésre, többek között a digitális készségek, a szociális védelem, a gondozási infrastruktúra és a hosszú távú szolgáltatások, a gyermekgondozás, a személyi és háztartási szolgáltatások, a pszichoszociális támogatás és a munka rugalmasságának javítása terén;

78. megjegyzi, hogy a reproduktív egészséggel kapcsolatos és az abortuszszolgáltatásokhoz való megfelelő hozzáférés segítheti a szülőket abban, hogy megszüntessék a váratlan terhesség okozta stresszt, és hozzájárulhat a családtervezéshez; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfizethetőbb hozzáférést az ilyen szolgáltatásokhoz;

79. felhívja a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki az uniós forrásokat, többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt, az „EU az egészségért” programot, az Európai Szociális Alap +-t és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot arra, hogy akadálymentes, megfizethető és magas színvonalú gondozási szolgáltatásokat fejlesszenek ki valamennyi korcsoportban, a kora gyermekkortól a tartós ápolás-gondozásig az idősek és a fogyatékossággal élő személyek számára; hangsúlyozza, hogy a „támogatás” kifejezést a „gondozás” mellett be kell építeni annak érdekében, hogy teljes mértékben meg lehessen ragadni a szolgáltatások sokféleségét és az azokat irányító, jogokon alapuló perspektívát;

80. üdvözli a Bizottság bejelentését egy 2027-ben közzéteendő átfogó európai gondozási megállapodásról, amely ambiciózusabb és koherensebb keretként megújítja az európai gondozási stratégiát;

81. felhívja a Bizottságot, hogy a megfizethető és magas színvonalú gyermekgondozás, az iskola utáni oktatási programok és a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások előmozdítása révén foglalkozzon mind a formális, mind az informális gondozókkal; hangsúlyozza, hogy figyelembe kell vennie az e jelentésben foglalt ajánlásokat, többek között a készségek és képesítések elismerésének megkönnyítése, a készségfejlesztés, a szakmai előmenetel és a gondozásba való beruházás támogatása, valamint a munka- és életkörülmények javítása érdekében, a tisztességes foglalkoztatás és a magas színvonalú gondozás előmozdítására szolgáló uniós források felhasználásával;

82. kiemeli, hogy a népegészségügybe és a szociális ellátásba, többek között a munkavállalók munkabérébe és képzésébe történő nagyobb mértékű beruházás elengedhetetlen a munkaerő-felvétel és -megtartás javításához annak érdekében, hogy olyan minőségi munkahelyeket lehessen biztosítani, amelyek növelik az ápolási-gondozási ágazatban végzett munka vonzerejét;

°

° °

83. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.